

produkter hviler på forskellige grader af dokumentation. Flyveaske er et efterhånden veldokumenteret og gennemprøvet materiale såvel i forhold til anvendelse som deponering, mens anvendelse af afsvovlingsprodukter stort set befinder sig på forsøgsstadiet, og dokumentation for de miljømæssige effekter ved deponering af afsvovlingsprodukter er yderst sparsom. Udenlandske erfaringer om afsvovlingsprodukter kan ikke umiddelbart anvendes på danske forhold på grund af anvendelse af andre kulkvaliteter.

For så vidt angår *deponering af flyveaske* er der i de seneste år såvel her i landet som i udlandet gennemført en lang række forskningsprojekter med henblik på at afklare de miljømæssige problemer ved deponering af flyveaske. Det er miljøstyrelsens opfattelse, at resultatet af disse forskningsprojekter tilsammen giver en rimelig baggrund for at vurdere disse forhold.

I forsøringsudvalgets rapport er det dog fremhævet, at der foreligger meget få undersøgelser af udvaskningen fra ældre landdepoter for flyveaske. Det drejer sig i de fleste tilfælde om tidligere råstofgrave, typisk grusgrave, som er ved at blive fyldt op med flyveaske, og som senere skal overdækkes af råjord med henblik på dyrkning. Disse depoter er imidlertid så unge, 30–35 år, at de endnu ikke har afgivet noget perkolat af betydning. Miljøstyrelsen har derfor til hensigt at iværksætte et projekt om undersøgelse af perkolatet fra ældre landdepoter (30–35 år) for flyveaske. Projektet, der er søgt finansieret inden for rammerne af energiforskningsprogrammet fra 1984, vil blive gennemført af Vandkvalitetsinstituttet (VKI) og forventes afsluttet medio 1986.

De miljømæssige forhold omkring deponering af afsvovlingsprodukter er i højere grad uafklarede. Som anført i forsøringsudvalgets rapport er disse spørgsmål kun lidt undersøgt, og erfaringerne hermed er små. Det er derfor vanskeligt at vurdere disse forhold. På den baggrund har udvalget anbefalet, at der påbegyndes yderligere undersøgelser til belysning af afsvovlingsprodukternes egenskaber under forskellige deponeringsformer, især med hensyn til opløselighed og stabilitet.

Miljøministeriet har i overensstemmelse hermed til hensigt snarest at iværksætte en række projekter til afklaring af de miljømæs-

sige forhold omkring deponering af afsvovlingsprodukter. På nuværende tidspunkt drejer det sig om følgende projekter:

- *Undersøgelse af de fysiske og kemiske egenskaber ved afsvovlingsprodukter med henblik på afklaring af de miljømæssige forhold ved deponering, herunder især stabilitet og opløselighed.* Projektet, der gennemføres på Vandkvalitetsinstituttet (VKI), vil blive søgt finansieret over energiforskningsprogrammet for 1985 og forventes afsluttet medio 1986.
- *Tekniske og samfundsmæssige konsekvenser af deponering og afvendelse af gips fra afsvovlingsprocesser.* Projektet, der vil blive gennemført på Institut for mineralindustri på Danmarks Tekniske Højskole samt på Institut for Miljø, Teknologi og Samfund på Roskilde Universitetscenter, vil blive søgt finansieret over energiforskningsprogrammet for 1985 og forventes afsluttet ultimo 1985.
- *Lysimeterforsøg med afsvovlingsprodukter* (forsøg på måling af udvaskning af tungmetaller m.v. fra afsvovlingsprodukter) med henblik på vurdering af de miljømæssige problemer ved landkystnær deponering. Projektet, der vil blive gennemført på Vandkvalitetsinstituttet (VKI), vil blive søgt finansieret over energiforskningsprogrammet for 1985 og forventes afsluttet medio 1987.

Ud over de nævnte påtænkte projekter omkring deponering af afsvovlingsprodukter vil miljøministeriet søge iværksat de nødvendige forskningsprojekter, således at der inden udgangen af 1985 kan være sikkerhed for, at der kan realiseres en tilfredsstillende løsning på restproduktproblemet inden idriftsættelse af de første røggasafsvovlingsanlæg omkring 1990.

I lov- og cirkulæreprogrammet for 1984 har miljøstyrelsen vurderet, at der i forbindelse med opfølgning af forsøringsudvalgets forskellige anbefalinger, herunder de nødvendige forskningsprojekter til afklaring af de miljømæssige problemer omkring deponering af afsvovlingsprodukter, er behov for yderligere forskningsudgifter i størrelsesordenen 10 mill. kr. om året. De statslige udgifter i den forbindelse afhænger dels af, i hvilken udstrækning forureneren betaler, dels af mu-